

Ritsema in Kaaitheater

BRUSSEL.— Het leven kan rare sprongen maken. In 1986 verklaarde de Nederlandse regisseur Jan Ritsema dat hij zich geen tekst van Heiner Müller zag regisseren. Die was hem te negatief, net als Lars Norén en Botho Strauss. Vijf jaar na die uitspraak regisseert Ritsema «De Opdracht» van Müller. Müller (1929) is niet bepaald de vrolijkste onder de dramaleveranciers. In 'De Opdracht' uit 1979 brengt een bode het relaas van de mislukking die revolutiestokers in Jamaica opliepen. De Franse zendelingen stuiten op verraad van één van hun kompanen. Uiteindelijk blijkt een revolutie samen te vallen met het kwaad dat ze bestrijdt. Terwijl de zendelingen hun mislukking met de dood bekopen, is in Frankrijk de revolutie gelukt. In 1979 moet ook Heiner Müller zich een opgeofferd zending gevoeld hebben, in een staat waar de revolutie vooralsnog 'vergeten' was.

De tekst zit vol breukmomenten. In volle relaas van de revolutieperiode duikt een tekst op over een man in een lift. Die komt een rapport afleveren aan zijn chef. Müller actualiseert de mythes. Is het misschien ook daarom dat Ritsema gedurende de ganse voorstelling het zaallicht aanlaat? En daarmee aangeeft dat we allen in hetzelfde schuitje zitten. Met schaarse middelen laat Ritsema de breuken aanzetten. De acteurs wisselen van rol.

In 'De Opdracht' zet Ritsema (1945) zijn onderzoek naar de kaalslag in het theater verder. Daarover zei hij ooit: «Het oude toneelspele is een grote veinzerij, een grote valse illusie waar mensen als kleine kinderen in willen geloven. De decors zijn van karton, de acteurs zijn marionetten. Ik wil mensen zien.»

Door de muziek spreekt een stuk van de dramaturgie. Bij mijn weten is het de eerste keer dat een dramaturgie deel uitmaakt van het acteergebeuren. Ook de manier waarop het slot van de voorstelling inwerkt op een persoon wordt getoond. De mislukking van de revolutie en het walgelijk verraad kunnen iemand misselijk maken. Roofthoofd zoekt een toilet op. Bea Rouffart staat hem bij. En wat doen twee eenzame mensen? Ze vrijen. Toch nog een beetje licht in Müllers duisternis.

G.S.

«De Opdracht» op 24 en 25/01 van 28 tot 31/01, op 1/02. Steeds om 20.30 uur in de studio van het Kaaitheater. Reservaties: (02) 512 14 82. Op 25 en 26/02 in Leuven ('t Stuc), van 4 tot 7/03 in Antwerpen (Monty).